בעקבות מכרז שהוציאה ע.ת.א.־יפו לקביעת שלטי הכוונה מוארים בכל קרנות הרחובות בתל־אביב, החלה כבר חברת „תל־רוף" בהקמת העמודים לאורך רחובות ארלוזורוב ואבן גבירול. על כל עמוד שני שלטי הכוונה לרחובות עם מספר הבתים ומעליהם שלטים.

העם

לקראת התפוצצות

מוקש התפוצץ מתחת לרכבת־משא סמוך לגבול הירדני, ליד ביתר. יחד עימו התפוצצה הנחת־יסוד של הדוקטרינה הבטחונית של ישראל: שכל ממשלה ערבית יכולה למנוע מעשי־חבלה ליד גבולה.

אין כל ספק כי ממשלת ירדן לוחמת מלחמת־חורמה באנשי אל־פתח — הן כדי למנוע צרות עם ישראל, הן מפני שאל־פתח חותרים תחת ממשלת ירדן עצמה. אנשי אל־פתח מושמים בירדן במאסר, גורים ליד הגבול, נרדפים עד צוואר.

בכל זאת הצליחו, בשבועות האחרונים, לבצע שני מעשי־חבלה גדולים בגבול ישראל־ירדן: פיצוץ הבתים ברוממה. הורדת הר־כבת מן הפסים ליד ביתר.

המסקנה הנובעת מכך: גם ממשלה העוויינת את אל־פתח אינה מסוגלת לבלום לגמרי את פעולותיהם.

האם אפשר. למעשה הכירה בכך ממשלת ישראל, כאשר נמנעה מכל פעולה נגד ירדן, ואף לא איימה בפעולה כזאת.

לעומת זאת הקפידה התעמולה הישראלית הרשמית להטיל את מלוא האחריות, לכל מיקרה, על ממשלת סוריה. נקודה זו מובלטת בכל הודעה ישראלית. ההנחה היא שהחבלנים יוצאים מסוריה, זוכים שם לעידוד ולאימונים.

השאלה היא: אם ממשלת ירדן אינה יכולה לבלום את החבלנים, מניין הבטחון שממשלת סוריה היתה יכולה לבלום אותם, אפילו רצתה בכך?

אם ממשלת ירדן, שהיא מונוליטית ויציבה, אינה משתלטת על המצב — איך אפשר לצפות זאת מממשלת סוריה, שהיא מסוכסכת ומפולגת, ללא שלטון ממשי על צבאה ושרותי הבטחון שלה?

השהייה ללא הרגעה. ממשלת ישראל התעלמה מנקודה זו — אולי מפני שאינה מסוגלת לחשוב על פתרון למצב הבלתי־נסבל הקיים, זולת פעולה נגד סוריה.

מעצמות־העולם יודעות זאת. לכן הן נוקטות בשיטה פשוטה כדי לעכב את הפעולה: הן מושכות את ישיבת מועצת־הבטחון. ההנחה: ישראל לא תעז לבצע פעולה צבאית, כל עוד יושבת המועצה, מחשש פן ייעלבו חברי המועצה ויגנו אותה מייד גינוי חמור.

אולם השהייה אינה פתרון. היא יכלה להביא להרגעת המצב — אילו נפסקו פעולות החבלה.

מכיוון שפעולות אלה נמשכות, מובילות כל הדרכים להתפוצצות.

נצרת

מי ייחם?

בעיר עצמה אין מרגישים דבר. קשה להאמין, כי בעוד פחות מארבעה שבועות ייערכו בחירות. ודווקא בחירות, שתהיה להן משמעות גורלית לגבי מעמדה של נצרת העיר ושל ערביי ישראל בתוך המדינה.

עד הרגע האחרון ממש, ביום שני שעבר, לא היה ברור מי ישתתף במערכת הבחירות. המערך הופיע בארבע רשימות משפחתיות, וברשימה משונה, בשותפות עם המפד"ל. העובדה שסייף־אל־דין אל־זועבי עמד בראש אחת מרשימות אלה, הבהירה כמה מוחלט היה כשלונה של מפא"י למצוא פנים חדשות ואהודות לרשימותיה.

במשך השבוע האחרון, לפני הגשת הרשימות, שררה אווירה של סרור בעיר. כל מי שנראה למטה־הבחירות של המערך כמועמד מתאים, הועמד תחת לחץ טוטלאי. אמנון לין, בלחיית פקיד משרד העבודה יעקב חבושי, ביקרו בבתים, איימו, פיתו, לחצו. לשוא. כל מה שהצליחו לרכז לבסוף היה אוסף שדוף של עסקנים נבולים.

מלחמה נגד הממשלה? מצבם של הקומוניסטים היה שונה, אם כי גם בתוכם הורגשה מתחת לפני השטח המתיחות העדתית והמשפחתית, הקיימת בכל שסחי־החיים בנצרת.

מול החזית המפוררת של המערך (למרות עשה — של מפא"י), ניראה היה כי רק"ח תקצור נצחון מוחלט. מה שזה יעשה לעיר — קשה היה לנחש מראש. כי למרות היותם במשך שנים מיעוט גדול מאד בעיריה, לא השאירו הקומוניסטים את רישומם על ניהול נצרת, לא לחמו לטיהור מגגונה, לא עצרו את הידרדרותה לתהום בו היא נמצאת.

ייתכן שהסיבה נעוצה בגישת רק"ח, שאינה רואה בנצרת רק עיר הזקוקה להנהגה מוניציפאלית, אלא בסיס לאומי, עליו היא נשענת במלחמתה הפוליטית. האם תשתמש בשלטונה העירוני — אם תזכה בו — כדי לנהל מלחמה נגד ממשלת ישראל? מומחי הממשלה היו סבורים שכן.

לכן גם הבהירו, כי בחירות אלה עלולות להיות הבחירות האחרונות שייערכו בנצרת הערבית. עד לבחירות הבאות, לפי תוכניתם, תאוחד העיר הערבית עם נצרת עילית, ו־מישקל הקומוניסטים יירד פלאים בעיר המאוחדת.

מוטב להתגבש. בין המערך לקומוניסטים ניצב שוב ח"כ מפ"ם עבד־אל־עזיז אל־זועבי, שבגללו נערכות הבחירות מחדש. הוא קיוה, שיזכה לפחות באותו מעמד — ציר שיהוה לשון־המאזניים — גם בבחירות אלה. אולם מעטים מאוד הסכימו עמו.

כוח אחר, שנועד להופיע במרכז הבמה, היה רשימה של העולם הזה — כוח חדש. ברגע האחרון הוחלט לא להגישה.

הרעיון מאחורי הגשת הרשימה היה, כי בנצרת יתהוה כוח חדש של בני המקום. לא פעילים־בשכר, ולא ממונים מטעם מרכז רחוק, הישוב בתל־אביב. היתה זו משימה קשה, כי המועמדים היו צריכים לעמוד בפני לחץ כפול: מצד הקומוניסטים, ומצד המימשל הצבאי. מאות אזרחים הצהירו בפגישות מצומצמות: „אנחנו נתמוך בכם, נצביע בשביל הכוח החדש. נתרום לקרן הבחירות. אבל איננו יכולים להופיע בגלוי."

כאשר הורכבה הרשימה, הסתבר שכללה שני אלמנטים: צעירים חסרי נסיון פוליטי, שקראו במשך שנים את העולם הזה בעבריות; ואזרחים שכבר התנסו בפעילות פוליטית במפלגות אחרות, או אשר ייצגו אינטרסים משפחתיים ושכונתיים.

בדיונים כנים, שנמשכו במשך שלושה לילות, הגיעו לבסוף למסקנה: מוטב לגבש תחילה את הגרעין הקיים לכוח פוליטי של ממש, לא במערכת בחירות, ורק לאחר מכן להופיע במאבקים בזירה הפוליטית. בינתיים יילחמו על השלטון בנצרת הכוחות הישנים, הנלחמים בזירה הזאת כבר קרוב לעשרים שנה.

סטודנטים

אתגר ומענה

ארבעים סטודנטים צעדו ביום ראשון זה מקריית האוניברסיטה בירושלים, לעבר משרדו של ראש־הממשלה, מרחק כמה מאות מטרים.

הם חשבו לתומם כי באותו בוקר אומנם תדון הממשלה ותחליט סופית, אם להעלות את שכר־הלימוד, ובאיזו מידה. לכן נשאו עמם כרזות־מחאה, שהתנגדו להעלאה.

כעבור שעתיים הסתבר למישמרות־המחאה, שהממשלה לא דנה בסעיף המעניין אותם. בהודעה הרישמית נאמר: סעיף זה יידון בישיבה הבאה.

דחיית־החלטות הפכה סימן־הכר של ממשלת אשכול. אבל בדחייה זו היתה משום החלטה. כי השבוע החלה שנת־הלימודים, והממשלה יודעה שכל סטודנט חייב לעמוד בפני הכרעה אישית: לחתום על התחייבות לתשלום שכר גבוה, או להיעדר מהלימודים. ההנחה: מפאת תשוקתם לסיים את לימודיהם, יחתמו סטונטים רבים.

על כן היתה תגובת הסתדרות הסטודנטים מובנת: היא הכריזה על שביתת־לימודים ליום רביעי זה, החליטה על קיום הפגנת־מחאה ענקית בירושלים.

במקום לפורר את הסולידאריות של הסטודנטים, סיפקה להם הדחייה אתגר, שהכריח אותם לפתוח במערכה מיידית. קטנוניות הממשלה (ראה דו"ח לבוחר), ומשמעותה הגורלית של ההעלאה לגבי כל סטודנט וסטודנט, לא הותירו מקום רב לתימרונים ופשרות.

אחד משני הצדדים יצטרך להיכנע.

או שההעלאה תבוטל, או שישובש מהלך הלימודים הגבוהים בארץ.

ירושלים

ניאופים במאה שערים

שכונת מאה־שערים היתה השבוע שדה־קרב. אלות הורמו בזעם, אגרופים הלמו בפרצופים, וקללות מילאו את האוויר בשינאה. וכל זה — לא בין חרדים לחילונים, כי בין החרדים לבין עצמם.

העילה, לדברי ירושלמי שגדל בשכונה, היתה חסרת־תקדים. היא נגעה להוללות מינית, בלב לבו של מיבצר קנאי נטורי־קרתא.

מה גיבה הרופא? האות הראשון,